

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De virtute Spei. Cap. 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

immiscemur, & tibi displicemus, expelle, nosque cogitatione, affectu, & operatione purifica, vt tibi intellectū, affectu, & imitatione inhærentes, qui nostra munditia es, & terreni hominis imaginem deponentes, cælesti pulchritudine decoremur. Amen.

De Virtute Spei.

CAPVT IV.

Spes immediatè sequitur Fidem: nam ea, quæ fide credimus, nempe posse nos ad æternam beatitudinem peruenire, diuinumque auxilium nobis ad hoc paratum esse, per hanc virtutem speramus, & Dei beneficio finem nostrum nos aliquando assequituros esse confidimus. Spei autem adiungenda est fiducia & timor. Fiducia quidem, quoniam æquum est, nos à Deo minora expectare, qui speramus maiora & potiora. Timor verò, quia licet Deus paratissimus sit, hominibus beatitudinem dare, ipsi tamen, qui per peccata Deo deesse possunt, debent iustè timere, ne ob culpam suam non mereantur accipere.

De Spe. §. I.

Spes, est virtus Theologica, residens in voluntate, qua firmiter ex gratia Dei meritisque præcedentibus speramus beatitudinem æternam. Vnde Paulus ait: In spem vitæ æternæ, quam promisit, qui non mentitur Deus, ante tempora sæcularia.] Est autem de rebus creditis, siue non visis: spes enim quæ videtur, non est spes: nam quod videt quis, quid sperat? Non tamen se extendit ad omnia credita, quia, vt inquit Augustinus, fide credimus bona, & mala, præterita, præsentia, & futura, spe verò solum speramus bona futura. Insuper fides rerum est nostrarum & alienarum, at spes solum nostrarum, vel ratione charitatis, qua iungimur aliis, ad nos quodam modo pertinentium.

Incitamenta ad spem sunt: I. Spei præsentissimū Dei auxilium, quo à malis liberemur, & in bonis protegamur, promissum est. Quoniam in me sperauit, liberabo eum; protegam eum, quoniam cognouit nomen meum.] Et: in te sperauerunt Patres nostri, sperauerunt & liberaſti eos. Ad te clamauerunt, & salui facti sunt: In te sperauerunt, & non sunt confusi.] Et respicite filij nationes hominum, & scitote quia nullus sperauit in Domino, & confusus est.] Et Bernardus: Quemcumque locum calcauerit pes vester, vester erit; pes vester, vti que spes vestra est, & quantumcumque illa processerit, obtinebit, si tam in Deum rota figatur, vt firma sit, & non titubet.

II. Spes est huius vitæ beatitudo, ex eo enim iusti, beati sunt, quoniam ius habent ad beatitudinem, & eam post hanc miseram vitam, obuenturam sperant. Ideo sanctus David: Beatus vir cuius est nomen Domini, spes eius.] Et Augustinus: Sicut spe salui, ita & spe beati facti sumus: & sicut salutem, ita & beatitudinem, non iam tenemus præsentem, sed speramus futuram.

III. Illa verba Domini spem excitant: Confidite, ego vici mundum.] Peruersum enim istud sæculum, quo nomine omne genus peccatorum comprehendimus, nostrum iter ad æternitatem retardat, ac adaptionem beatitudinis impedit. Si autem Christus illud vicit, & sub pedibus nostris ligatum pro-

stratumque supposuit, non est cur (hoste iam victo) de victoria desperemus, immò est, cur de immensa Domini pietate salutem nos adepturos confidamus.

Actiones spei sunt: I. Sperare animæ beatitudinem: nempe quòd statuto tempore, cum hanc vitam deseremus, purgatis imperfectionibus, nostris, videbimus Deum, sicuti est, oculis animæ, lumine gloriæ illuminatis, & diligemus eum amore perfectissimo & incessabili, & fruemur eo, delectatione purissima & interminabili, & in æternum possidebimus.

II. Expectare beatitudinem corporis, Nimirum quòd corpus hoc corruptibile, postquam ceciderit, resurget incorruptibile, & immortale, impassibilitate, claritate, agilitate, & subtilitate vestitum, & nunquam his donis, hæcque pulchritudine, & maiestate priuabitur.

III. Sperare mansionem perpetuam in illa ciuitate cælesti, non manu facta, quam habemus in cælis; Beatæ Virginis, omnium sanctorum, & Angelorum, qua fruemur, visionem, & cum illis beatissimis spiritibus iucundissimam societatem.

IV. Sperare à Domino media ad hanc felicitatem consequendam. Nempe. 1. remissionem peccatorum. 2. extinctionem vitiorum. 3. mortificationem passionum, 4. adaptionem virtutum, 5. victoriam temptationum. 6. intimam cum Deo familiaritatem. Hæc inquam in ea mensura speranda sunt, quatenus necessaria erunt ad gradum beatitudinis obtinendum, ad quem Deus nos prædestinauit.

V. Sperare adiutorium sanctorum & Angelorum, qui tum orationibus, tum gratiarum impetratione nos iuuabunt ad hoc, vt beatitudinem consequamur.

VI. Sperare vniuersa hæc, non ex propriis meritis, sed ex immensa bonitate Dei, & ex meritis Christi Iesu, quæ vt caput nostrum, nobis, membris suis, liberalissimè donauit.

VII. Ob hanc largissimam tantorum bonorum spem, falsa mundi bona contemnere, & inenarrabili lætitia perfundi.

VIII. Viriliter resistere malis, & confortari in bonis, & ardua quæque vitæ spiritualis aggredi propter amorem beatitudinis.

IX. Hæc omnia, quæ diximus, sperare, danda esse proximis à Deo prædestinatis, & nobis cum charitate coniunctis.

Postulatio Spei. Domine Iesu Christe [expectatio Israel, & Saluator eius in tempore tribulationis,] qui de cælo descendisti, vt nos in cælum eueheres, & mortem acerbissimam pertulisti, vt nobis peccato mortuis, nunc vitam gratiæ, & postea vitam gloriæ donares: obsecramus te per incomprehensam bonitatem tuam, vt spem bonorum æternorum, quæ dilectis tuis parasti, in nobis augeas, & nos, qui æterna speramus, temporalia aspernari concedas. Amen.

De Fiducia. §. II.

Fiducia est expectatio firma, quòd Dominus in omnibus necessitatibus, tum temporalibus, tum spiritualibus, nos iuuabit, & in tribulationibus non derelinquet. Qua seipsum roborabat sanctus David, cum dicebat: Dominus illuminatio mea & salus mea: quem timebo? Dominus protector vitæ meæ: à quo trepidabo? Si consistant aduersus me castra: non timebit cor meum. Si exurgat aduersum me prælium: in hoc ego sperabo.]

Dan. 14.
Gen. 27.
Dan. 3.
2. Petr. 2.
Tobia 3.
21.

Ioan. 14
Bern.

Isa. 40.
71.

Hebr. 10.
35.

Matt. 17.
20.

1. Ioan. 3.
21. 22.

Daniel.
13. 35.
Tobia 4.
12.
1. ad Tim.
7. 13

Actor.
7. 55.

Psal.

Incitamenta ad Fiduciam sunt: I. Animo expendere, quanta Deus benignissimus pro omnibus fecit, quos ex nihilo extractos conseruat, gubernat, sustentat, & bonis visibilibus & inuisibilibus ditat. Quam misericors & dulcis fuit in iustis suis à tribulatione liberandis. Vt cum Danielem de lacu leonum: Iosephum de cisterna & de carcere: Noë de diluio, & tres pueros Hebræos de camino ignis ardentis eripuit. Non mutauit Deus, o homo, ingenium suum, sed nouit nunc, sicut & antea, vt ait Petrus, pios eripere de tentationibus. Pro certo ergo habe, quod vita tua, si in probatione fuerit, coronabitur, & si in tribulatione fuerit, liberabitur. Vide imaginem Dei, id est, Christum Iesum in cruce pendentem, & ille (quo viso Patrem videmus) te ad confidentiam animabit. Quis enim non raperetur ad spem, ait Bernardus, & ad impetrandi fiduciam, si attenderet in cruce Christi corporis dispositionem? Vide caput inclinatum ad osculandum, brachia extenta ad amplexandum, manus perforatas ad largiendum, iarus apertum ad diligendum, totius corporis extensione mad se totum impendendum.

II. Fiducia maximè glorificamus Deum, quoniam vno confidenti actu cum benignissimum proniosorem nostrum, & omnium malorum depulsorem confitemur. Vnde actus iste mirum in modum nos roborat, & inuincibiles facit ad sustinendos pro virtute labores. Nam qui confidunt in Domino, mutabunt fortitudinem, assument pennas, vt aquile, current, & non laborabunt; ambulabunt, & non deficient. Est etiam fiducia magni meriti: & ideo Paulus ait: Nolite amittere confidentiam vestram, quam magnam habet remunerationem. Et ipsa tandem impetrat à Deo quicquid illi non est indignum dare, & nobis expediens accipere. Idque significant verba illa Domini: Si habueritis fidem sicut granum sinapis, dicetis monti huic, transi hinc illuc, & transibit, & nihil impossibile erit vobis. Quo loco de fide Christiana loquitur, quam tamen fiducia comitatur. Quia nimirum credimus, Deum omnia posse, & de sua bonitate confidimus, nobis auxilium esse præstandum.

III. Excitat fiduciam puritas cordis, quæ cum nos similes Deo faciat, & cor filiorum immitat, etiam fiduciam filiorum attribuit. Si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum, & quicquid petierimus, accipiemus ab eo. Et de innocente Susanna dicitur: Erat cor eius fiduciam habens in Domino. Bona etiam opera à cordis puritate manantia fiduciam præstant. Vnde Tobias: Fiducia magna erit coram summo Deo elemosyna omnibus facientibus eam. Et Paulus: Qui bene ministrauerint, gradum bonum sibi acquirunt, & multam fiduciam in fide, quæ est in Christo Iesu.

Actiones fiducie sunt: I. Deum in omnibus laboribus, necessitatibus, & tribulationibus nobis assistantem & benignissimè iuuantem aduertere. Sicut Stephanus, qui cum lapidaretur à Iudæis, exclamauit: Ecce video caelos apertos, & Iesum stantem à dextris virtutis Dei, vt scilicet illi suppetias afferret.

II. Dominum, dum indigemus, vt adiutorem rogare, & eius auxilium & sanctorum exposcere.

III. Pro certo habere, orationes nostras, si iustum & expediens postulent, à Domino misericorditer exaudiri.

IV. Si Dominus auxilium dare distulerit, non desperare, iuxta illud: Viriliter age, & confortetur cor tuum, & sustine Dominum.]

V. In euentibus contrariis, qui videntur nostris bonis desiderijs obflare, nullo modo confidentiam deponere.

VI. Vitæ puritate nos paratos ad diuinas inspirationes, quibus fiducia creatur, exhibere.

Postulatio Fiducie. Domine Iesu Christe, qui factus es refugium nostrum, adiutor in opportunitatibus, in tribulatione; miserere imbecillitatis cordis nostri, cuncta ex sua paupertate aestimantis, & sua minima capacitate merentis, ipsumque fiducia dilata, & spe incomprehensibilis tuæ misericordie roborata; vt ad te in omni necessitate, tanquam ad patrem, accurrat: in gremio tuo omnes molestias curasque reiciat, & non secundum vilitatem suam, sed secundum largitatem tuam & diuitias tuas, amplè remedia omnium miseriarum expectet. Amen.

De Timore. §. III.

Timor est fuga peccati, ne quis incurrat in temporalem aut eternam pœnam, ne perdat gloriam, & ne labatur in sui creatoris offensam. Ille dicitur timor Domini. Quoniam Deum, & vltorem, & peccatorum vindicem timemus, & in eius indignationem incidere formidamus. De quo Dauid ait: Venite filij, audite me, timorem Domini docebo vos. Non inquam docebo vos scientiam secularem, quæ sine timore inflat, sed timorem Domini, qui sine scientia saluat.

Incitamenta ad timorem sunt: I. Opera iustitiæ Dei. Si enim Angelis peccantibus Deus non pepercit, (vt Petrus in sua Canonica ait,) sed rudentibus inferni detractos in tartarum tradidit cruciandos, in iudicium referuati. Si primos parentes ob esum pomi ex Paradyso deiecit, vt vniuersam eorum posteritatem ad vitam destinatum morte flammavit. Si tempore Noë omne genus humanum, & omnem animam viuentem aquis eluionis immerfit. Si ciuitatis Sodomorum & Gomorrhæorum terribili igne consumpsit. Si innumerabiles peccatores, nunc vnum, nunc alium, vt ex historijs constat, subita morte suffulit, & ad eruditionem nostram acerbissimas pœnas, quas in inferno patiuntur, aliquibus patefecit. Quid expectant miseri peccatores, qui habitant domos luteas, & terrenum habent fundamentum, si Dei mandata præterierint?

II. Vtilitas ipsius sancti timoris. Est namque timor, initium sapientiæ, vt ait sanctus Dauid: Initium sapientiæ, timor Domini. Et Climacus ait: Vt solis radius, domum per foramen ingressus, cuncta quæ in ea sunt, illuminat; ita timor Domini, si fuerit in anima, cuncta ei peccata etiam minutissima ostendit. Est etiam exordium iustitiæ, & expulsor peccati: iuxta illud: Timor Domini expellit peccatum: nam qui sine timore est, non poterit iustificari. Et Beda ait: Difficile iustitia sine timore custoditur, quo iustus Deum quanto ardentius diligit, tanto solertius offendere cauet. Et alio loco idem Ecclesiasticus ait: Si non in timore Domini tenueris te instanter, citò subuertetur domus tua. Est decor & pulchritudo omnium virtutum. Quam magnus, inquit idem Sapiens, qui inuenit sapientiam & scientiam, sed non est super timentem Dominum. Timor Dei super omnia se superponit. Beatus homo, cui donatum est habere timorem Dei: qui tenet illam, cui assimilabitur? Est tandem timor, gemma sanctorum pretiosissima. Vnde Iob: Semper, quasi timentes super me fluctus, et timui Deum, & pon-

das eius

Psal. 9.

Psal. 33.

2. Petr. 1.

Psal. 10.

Eccles. 17.

Eccles. 13.

Iob 31.

Psal. dus eius ferre non potui.] Et David sanctos adhortans ait : Time Deum omnes sancti eius : quoniam nihil deest timentibus eum.]

III. Incitat ad timorem passio Christi : Magnum quippe malum est peccatum, ac proinde maxime timendum, cui tam grauis & difficilis parata est medicina. Ad quod optime Laurentius Iustinianus ait : Ex qualitate remedij facile cognoscitur vehementia langoris. Conspui namque Christus voluit, vt nos lauaret, velari voluit, vt velamen culpæ & ignorantia à cordibus nostris auferret : in capite percussit, vt caput nostrum, scilicet Adam, sanitati restitueret : colaphis cædi, & verbis derideri, vt nos labijs & operibus ipsum laudaremus : demum occidi iubetur, vt vulneribus nostris pretioso sanguinis ipsius balsamo medeatur. Fusus est cruor medici, & factus est medicamentum frenetici. Agnoscamus igitur, quam graua sint nostra vulnera, pro quibus necesse fuit, Dominum Iesum vulnerari.

Actioes timoris sunt : I. Intellectum ad Dei veritatem & iustitiam considerandam, & ad grauitatem peccatorum cognoscendam, ac uere.

II. Vitæ anæctæ, ad euadendam pœnam, & vitandam Dei offensam, pœnitere, ac pro ea debite satisfacere.

III. Omnia peccata non solum graua, verum & lenia & imperfectiones (pro posse) fugere : iuxta illud : Qui timet Deum nihil negligit : & membra, & sensus, & linguam ab omni actu illicito cohibere.

IV. Aduersus tentationes confortari : Nam timentem Dominum non occurrent mala ;] & vt pœnam ac Dei offensam euadamus, insultus demonis, virtutum exercitatione & auxiliij postulatione, proterere.

V. Sollicitè diuina mandata, ne Domino displiceamus, custodire, & Dei placita, hominum voluntatibus anteponere.

VI. Deo, per intimam & verissimam reuerentiam, tanquam vniuersali Domino, se submittere.

VII. Nostrum nihilum contemplari, facilitatem cadendi & gratiam perendi cognoscere, & infra omnes homines, & in profundum vilitatis nos per propriam cognitionem deicere.

Postulatio timoris. Domine Iesu Christe, super quem requieuit spiritus Domini,] Patris tui, & cuius animam spiritus filialis timoris repleuit, quo etiam corda seruorum tuorum abundantissime repleas, & per timorem ad amoris vehementiam, & perfectionem intronitris : excita in cordibus nostris timorem castum, timorem sollicitum, timorem sanctum tuum, quo omnia tibi displicentia fugiamus, omnia tibi placentia aggrediamur, te diligentissime reuereamus, & à cura bene operandi, & nostram salutem promouendi, nunquam cessemus. Amen.

De virtute Charitatis.

CAPVT V.

CHARITAS, postrema virtutum Theologicarum, non tantum illarum, verum & omnium virtutum perfectissima est, ipsarumque forma, & finis, & mentis nostræ essentialis perfectio. Est forma earum; sic enim eam vocat Ambrosius, quoniam illis vitam, & motum in vitam æternam impertit. Est finis; quoniam omnes vir-

A tutum actiones in hoc tendunt, vt Deo charitate iungamur. Est perfectio nostra; quia, vt alio loco diximus, ipsa nos Deo, vltimo fini, copulat, membra Christi viuientia facit, & aliis Ecclesiæ membris, nempe proximis nostris, annectit. Hanc, si eius effectus, & virtutes annexas inspiciamus, in septem partes aptè distribuemus. Cuiusmodi sunt: Amor Dei, Amor proximi, Zelus, Gaudium, Pax, Misericordia, & Beneficentia; quorum naturas & actiones nunc pergitur explicare.

De Charitate erga Deum. §. I.

Charitas ad Deum est virtus, qua ipsum non ob timorem pœnæ, nec ob spem præmij, sed propter seipsum ob suamque bonitatem diligimus. In quo sensu intelligenda est descriptio Augustini : Charitas est virtus coniungens nos Deo, qua ipsum diligimus : diligimus, inquam, propter seipsum.] Nam vt ipse alio loco ait : ille certissime atque verissime inuictus homo est, qui coheret Deo, non vt ab eo aliquid boni extrahere mereatur, sed cui nihil aliud quam ipsum inhaerere Deo, bonum est.

Incitamenta ad charitatem Dei sunt : I. Ipse Deus. Nam fomes ignis dilectionis, bonum est, Deus autem est summum bonum & omne bonum. Quare dum Moysi polliceretur copiam sui, dixit ei : Ego ostendam tibi omne bonum.] Ipse est bonum memorie, quoniam eius summa tranquillitas; ipse est bonum intellectus, quoniam vniuersa veritas; ipse bonum voluntatis, quoniam omnis eius acietas. Si bonum tuum, o homo, reputas vitam, [in ipso viuimus, mouemur, & sumus.] Si bonum tuum salutem existimas, Dominus illuminatio tua & salus tua,] qui factus est tibi in salutem; ipse honor tuus, ipse diuitia, & nihil est dulce, nihil delectabile, nihil appetibile, quod non in eo abundè possideas. Amorem tuum in variis, diuersisque bonis partitum & dispersum habebas, iam ad vnum bonum, quod omne bonum est; totum amorem collige, & nihil nisi Deum, aut propter Deum, amare constitue.

II. Beneficia Dei; Hæc autem sunt innumerabilia. Quod enim vniuerso continetur, siue visibile, siue inuisibile, beneficium est tibi, o homo, à Domino prerogatum. Terra beneficium est, quod te reficiat, atque sustineat. Aqua beneficium est, quod te mundet, atque refrigeret. Aër beneficium tuum est, quod te inspiratione & aspiratione conseruet. Ignis beneficium est, quod te foueat, & illuminet. Angeli, calix, sol, luna, & stellæ, beneficia sunt, quæ te custodiant, & salutem tam animarum corporis administrant. Sancti beneficia sunt, qui te vita, & in tercessionem doceant, & protegant. Iusti beneficia sunt, qui te exemplo & doctrina ad virtutem erudiant. Mali beneficia sunt, qui tuam patientiam ad cumulum meritorum exercent. Tu ipse beneficium es tibi incepti donatus, immò multiplex beneficium. Nam quod es, quod viuus, quod sentis, quod te moues, quod intelligis, quod diligis, quod operaris, ex Dei benignitate sine vilo merito recipis. Denique gratia & dona omnia, gratuita beneficia tua sunt, quibus te Dominus ciungit. Gloria beneficium est, quam tibi Dominus preparauit. Beata Virgo, beneficium tuum est, quam in matrem & protectricem tibi concessit Christus Dei Filius; beneficium tuum est, quem in Saluatorem, in magistrum, in patrem est elargitus. Et ipse Deus, beneficium tuum est, quem nunc in omnibus adiutorem habes, & postea in æternum possidebis. Si inter tot beneficia Dei amorem haberes, grandine eris durior, & niue fugi-

Aug. lib. 6. de mor. Eccl. c. 11. Idem lib. de vera relig. c. 43.

Exod. 33. 19.

Afor. 17. 28.

Psal. 126.

Psal. 127.

1. Tim. 2. 15.

dior,

Psal.

Iusti. in li. gno. vita. 1196. de Timore. c. 4.

Eccl. 7.

Eccl. 33. 1.

1. Jo. 11. 2.

Ambros. 2. in Luc.